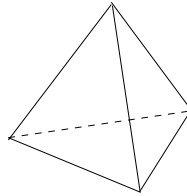

Ül.II.1. (30p) Kui palju on sümmeetrilises rühmas $\mathfrak{S}_9$ substitutsioone, millel on täpselt kolm invarianti?

Ül.II.2. (30p) 24-tahulise keha sümmeetriarühm $\mathcal{G}$ (tahkude substitutsioonide rühma alamrühm) koosneb 60 teisendusest. Kas on võimalik, et mingi tahu x ekvivalentsusklass O_x (orbiit) koosneb täpselt 8-st tahust? Põhjenda!

Ül.II.3. (30p) Kui mitmel viisil saab korrapärase tetraeedri tahke värvida kuni 4 erineva värviga?

1 Lahendused

Ül.II-1. Kasutame esmalt liitmismõtet, jagades loendatavad permutatsioonid invariantide kolmikute järgi. Erinevaid kolmikuid on $\binom{9}{3}$. Kui invariantide kolmik on fikseeritud, siis tuleb ülejäänud kuus elementi permuteerida nii, et ühtki invarianti ei teki. Seega on otsitavate substitutsioonide arv $s_{9,3} = \binom{9}{3} \cdot s_{6,0}$, kus $s_{6,0}$ on kuueelemendilise hulga $\{1, \dots, 6\}$ kõigi selliste substitutsioonide arv, millel puuduvad invariantid.

Suuruse $s_{6,0}$ leiame elimineerimismeetodit kasutades. Defineerime omadused $a_1, \dots, a_6$, nii et substitutsioonil σ on omadus a_i parajasti siis, kui $\sigma(i) = i$. Eeldades, et kaalud on triviaalsed saame, et $s_{6,0}$ avaldub kui kõigi selliste permutatsioonide loend, millel ei ole ühtegi omadust a_i , ehk

$$s_{6,0} = \ell(\overline{a_1 a_2} \dots \overline{a_5}) = L_0 - L_1 + L_2 - L_3 + L_4 - L_5 + L_6 ,$$

kus $L_m = \sum_{c(m)} \ell(a_{i_1} \dots a_{i_m})$ ja summa arvutatakse üle kõikvõimalike m omaduse komplektide. Et $L_m = \binom{6}{m} \cdot (6 - m)! = \frac{6!}{m!}$, siis

$$s_{6,0} = 6! \cdot \left(\sum_{m=0}^6 \frac{(-1)^m}{m!} \right) = \left[\frac{6!}{e} \right] = 265 ,$$

kus kandilised sulud tähendavad ümardamist. Seega, $s_{9,3} = \binom{9}{3} s_{6,0} = 84 \cdot 265 = 22260$.

Ül.II-2. Selline olukord ei ole võimalik. Tahu x korral kehtib seos

$$|\mathcal{G}| = |\mathcal{G}_x| \cdot |O_x| ,$$

kus $\mathcal{G}_x$ on alamrühm, mis koosneb kõigist neist rühma $\mathcal{G}$ teisendustest σ , mis jätavad x invariantseks. Seega peaks sümmetriateisenduste arv 60 jaguma ekvivalentsusklassi suurusega 8, mis aga ei pea paika.

Ül.II-3. Järgnev tabel esitab tetraeedri kõikvõimalikke pöördeid koos vastavate substitutsioonide σ tsüklite arvuga $\zeta(\sigma)$:

	Esitus substitutsioonina σ	$\zeta(\sigma)$
1.	(1)	4
2.	(234)	2
3.	(243)	2
4.	(12)(34)	2
5.	(123)	2
6.	(124)	2
7.	(132)	2
8.	(134)	2
9.	(13)(24)	2
10.	(142)	2
11.	(143)	2
12.	(14)(23)	2

Seega on värvimisviiside arv $\frac{1}{|G|} \sum_{\sigma} 4^{\zeta(\sigma)} = \frac{1}{12}(11 \cdot 4^2 + 4^4) = 36$.